

Lietuvos ekonomikos raida ir perspektyvos

2010 m. vasario 11 d.

2009 m. antrąjį pusmetį Lietuvos ekonomika stabilizavosi. Po trečiojo ketvirčio augimo pagal sezoniškumą ir darbo dienų įtaką pakoreguotas realusis BVP ketvirtąjį ketvirtį iš esmės nepasikeitė. Teigiami pastarojo mėto pokyčiai atvirajame sektoriuje iš dalies susiję su ekonomikos skatinimo programomis įvairiose valstybėse ir didėjančiu optimizmu dėl prasidėjusio pasaulio ekonomikos atsigavimo. Uždrajame sektoriuje, kuris priklauso nuo vidaus paklausos kaitos, palankesnių tendencijų kol kas nepastebima. Pavyzdžiui, mažmeninės prekybos ketvirtojo ketvirčio duomenys rodė tebesitęsiantį nuosmukį, kuris leidžia numatyti, kad namų ūkių vartojimas vis dar mažėja.

Palyginti su lapkričio mėn., bendras šalies ūkio vertinimas šiek tiek pagerėjo atsižvelgus į geresnes pasaulio ekonomikos perspektyvas, spartesnę nei prognozuota eksporto atsigavimą ir palankesnę šalies rizikos vertinimą tarptautinėse finansų rinkose. Praėjusių metų pabaigoje sparčiau nei tikėtasi ekonomika augo JAV ir Kinijoje – didžiosiose pasaulio valstybėse – o Jungtinėje Karalystėje, išankstiniais 2009 m. ketvirtojo ketvirčio duomenimis, paskelbta apie pasibaigusią recesiją. Numatoma, kad užsienio paklausos atsigavimas sudarys sąlygas toliau didėti Lietuvos eksportui. Atslūgus įtampai tarptautinėse finansų rinkose ir stabilizuojantis Baltijos valstybių ekonomikai, rizikos vertinimas šiame regione tapo nuosaikesnis. Tai leidžia tikėtis, kad gerėjant ekonominei situacijai šiais metais kreditavimas atskirose ūkio veiklose bus aktyvesnis.

Prognozuojama, kad Lietuvos BVP 2010 m. padidės 0,5 proc., o 2011 m. – 3,4 proc. Remiantis pagrindiniu prognozių scenarijumi, realusis BVP pradės sparčiau didėti antrąją 2010 m. pusę. Pagrindinis ekonomikos augimo veiksnys tebebus grynasis eksportas, nors teigiamą jo įtaką BVP, ypač metų pradžioje, prislopins uždarius Ignalinos atominę elektrinę padidėjęs energetikos produktų importas. Numatoma, kad šiais metais realusis eksportas ūgtelės net 9,3 proc., bet dalį šio augimo lems bazės efektas – spartus kritimas 2009 m. pirmąjį pusmetį. Antrąją praėjusių metų pusę eksporto rezultatai smarkiai pagerėjo. 2009 m. pabaigoje investicijos krito labiau nei tikėtasi lapkričio mėn. prognozėse, bet 2010 m. jos turėtų atsigauti greičiau, atsižvelgus į šiek tiek geresnes paskolų portfelio kaitos perspektyvas ir planuojamą intensyvesnę ES paramos panaudojimą. Vis dėlto numatoma, kad tiek valdžios sektoriaus, tiek privačiojo vartojimo išlaidos šiais metais vis dar mažės.

Atsižvelgus į palankesnę ūkio raidos vertinimą prognozuojama, kad nedarbo lygis 2010 m. padidės iki 16,7 proc. – šiek tiek mažiau nei tikėtasi ankstesnį ketvirtį, o 2011–aisiais sumažės iki 15,5 proc. 2009 m. trečiąjį ketvirtį nedarbo lygis padidėjo, o laisvų darbo vietų sumažėjo, tačiau šie pokyčiai buvo kur kas švelnesni negu pirmąjį pusmetį. Tai leidžia tikėtis nedarbo lygio stabilizacijos jau pirmąjį mėnesį 2010 m. ketvirčiais – anksčiau nei tikėtasi 2009 m. rudens prognozėse. Tačiau darbo užmokestis toliau mažės. Dėl priimtų administracinių sprendimų 2010 m. valstybiniame sektoriuje darbo užmokestis turėtų mažėti greičiau negu privačiame sektoriuje, kuris anksčiau pradėjo taikytis prie pasikeitusių ekonominių sąlygų.

2009 m. vidutinė infliacija (4,2 %) buvo tik šiek tiek didesnė negu Lietuvos banko prognozė, nekeista nuo praėjusių metų gegužės mėn. Prognozuojama, kad 2010 ir 2011 m. infliacija sudarys atitinkamai 0,4 ir 1,6 proc. Palyginti su lapkričio mėn. numatyta nedidele defliacija 2010 m., prognozės buvo padidintos iš esmės dėl pasaulinių žaliavų kainų pokyčių. 2009 m. paskutinį ketvirtį maisto produktų ir naftos kainos tarptautinėse rinkose jau buvo didesnės negu prieš metus, o įsivyravus pasaulio ūkio atsigavimo lūkesčiams jos neturėtų kristi. 2011 m. kainų didėjimą Lietuvoje pristabdys lėtai didėsiantis darbo užmokestis ir nuosaikus vidaus paklausos atsigavimas.

NUMATOMA LIETUVOS EKONOMIKOS RAIDA 2009–2011 M.

	2010 m. vasario mėn. prognozė			2009 m. lapkričio mėn. prognozė		
	2009*	2010*	2011*	2009*	2010*	2011*
Kainų ir sąnaudų kaita (procentai, pokytis per metus)						
Vidutinė metinė infliacija (apskaičiuota pagal suderintą vartotojų kainų indeksą)	4,2	0,4	1,6	3,9	-0,8	-
BVP defliatorius	-2,1	0,1	1,9	-2,0	-2,3	-
Darbo užmokestis (kompensacija vienam dirbančiajam)	-7,2	-6,1	1,7	-5,7	-6,2	-
Importo defliatorius	-9,9	5,3	3,8	-11,8	3,2	-
Eksporto defliatorius	-13,9	3,8	3,2	-11,9	4,0	-
Ekonominis aktyvumas (lyginamosiomis kainomis, procentai, pokytis per metus)						
Bendrasis vidaus produktas**	-15,0	0,5	3,4	-15,2	-1,5	-
Privataus vartojimo išlaidos	-15,6	-5,2	2,3	-15,1	-1,6	-
Valdžios sektoriaus vartojimo išlaidos	-1,3	-6,4	-1,6	-2,4	-7,4	-
Bendras pagrindinio kapitalo formavimas	-39,3	-0,6	12,3	-38,4	-0,5	-
Prekių ir paslaugų eksportas	-14,7	9,3	4,1	-18,9	4,4	-
Prekių ir paslaugų importas	-29,5	5,3	3,9	-30,1	3,0	-
Darbo rinka						
Nedarbo lygis (procentai, palyginti su darbo jėga)	13,8	16,7	15,5	13,9	17,7	-
Užimtieji (procentai, pokytis per metus)	-7,1	-4,4	0,8	-7,2	-5,4	-
Išorės sektorius (procentai, palyginti su BVP)						
Prekių ir paslaugų balansas	-1,6	-0,3	-0,6	-1,4	-0,3	-
Einamosios sąskaitos balansas	1,5	1,6	0,7	0,0	0,6	-
Einamosios ir kapitalo sąskaitos balansas	7,9	6,7	4,9	4,7	5,1	-

* Prognozė.

** Tarp BVP sudėtinių dalių neįtraukti atsargų pasikeitimai.